

Posamezna številka 2 Din

List izhaja 1., 10. in 20. v mesecu

Naročnina od 1. jan. do 30. jun. 18 Din

Uredništvo in uprava:

Ljubljana, Miklošičeva 5
Uradne ure od 11-12 dop.
Ček. rač. SDZ, Ljublj. 11.171

Štev. 6-7.

Ljubljana, 20. decembra 1954

Leto I.

Mnogo božičnega veselja ob prazniku Rojstva Gospodovega in mnogo blagoslova božjega v novem letu želi vsem svojim naročnikom in prijateljem

»Straža v viharju«

Odrešenik

Malokateri čas v svetovni zgodovini tako zasluži ime advent kot današnji. Vprašanje o Odrešeniku je največje vprašanje človeštva. In kaj je razumljivejše kot to, da v tej krizi, v tej strašni stiski vse išče odrešenja, vse kliče po Mesiju, ki jih bo rešil ne samo lakote in bede, ampak tudi duhovne stiske in praznote.

Tako kot nekdanj pred poginom Jeruzalema se javljajo tudi danes krivi preroki in mesije.

Komunizem, ki naj prinese odrešenje, raj na zemljo. Komunizem, ki ga vodijo Judje, tisti, ki so pravega Mesijo zavrgli in neomajno pričakujejo novega Mesijo. Zato mu tako pripravljajo pot. Zato njihova fanatična borba za oblast nad svetom — ali potom kapitala ali potom komunizma. Marksizem je v bistvu mesijanizem.

Nacionalizem. Isto, samo da ima vsako plemo svojega Mesijo, seveda čistokrvnega. Praktično se izživlja v kultu, oboževanju živih in tudi mrtvih führerjev, ducejev in drugih naslovov.

Misticizem, okultizem, spiritizem. Mnogi se odvrtaajo od surovega materializma in zaidejo v mistiko. Zato moderna vera v »duhove«, zato ogromen porast spiritalističnih društev in teozofskih društev.

In tehnični napredek? Je v tem odrešenje? Škoda besed.

Kje je torej odrešenik? Adventno vprašanje reši samo Bog. Ali more bolnik biti zdravnik ali ujetnik osvoboditelj? To je nasprotje. Ali bo človeštvo samo sebi odrešenik? Ne! Odrešenik mora priti od zgoraj. Biti mora večji kot je krivda vseh tisočletij, vseh narodov in rodov, ki jih hoče spraviti z nebom. Sam Bog mora priti. Samo neskončni Bog nas more odrešiti. Ta Bog je Jezus iz Nazareta, ki se je za nas učlovečil in se rodil, ne v kakem razkošnem salonu, ampak v živalski staji v Betlehemu.

Odrešenik je že prišel in ne bo ga več. Pač, še enkrat, ob poslednji sodbi, pa tedaj gorje vsem, ki ga niso sprejeli. To je večna resnica. Ne moremo obesiti novih solne na nebo in ne narediti novih zvezd. To je božje delo. Razodetje je s Kristusom zaključeno. Mesija je tu, nad Jezusom ni nihče več. Ne potrebujemo novih prerokov, ne v veri, ne v npravnosti, ne v javnem, političnem življenju. Proč z judovstvom, to moderno boleznijo iskanja novih prerokov in odrešenikov!

Kristus se je rodil. Bogočlovek. Da bi se ljudje spomnili na tega Mesijo, zato Cerkev vsako leto obnavlja spomin na njegov prihod. Naša rešitev je v tem, da ga priznamo za

Mesijo in poslušamo njegove nauke. To je Janezov evangelij za advent. Glas vpijočega v puščavi: Pripravite pot Gospodovo! Delajte pokoro, zakaj nebeško kraljestvo se je približalo! Obrodite vreden sad pokore. Že je sekira nastavljena drevesom: vsako drevo torej, ki ne obrodi dobrega sadu, se bo posekalo in vrglo v ogenj (Mt, 3 pogl.).

Odrešenik se nam zopet bliža. Da ga vendar že sprejmemo. Ne prihaja kot danes odrešeniki prihajajo: s pompom in paradami in mečem in grožnjami. Prihaja kot slabotno dete. Roke steza proti nam in smehlja se ljubezen in mir prinašajoč. Tega smo najbolj potrebni.

In kolikor bolj ga drugi odklanjajo, tem pristrčneje ga sprejmimo mi. Ob drevu, ki ga hoče moderno brezboštvo izpremeniti v véliki petek za novo križanje, moramo mi Kristusa proglasiti za našega kralja. Dete v jaslicah za kralja narodov. Naj živi Kristus Kralj — Odrešenik!

Božični mir

Kratki dnevi, dolge, temne noči. Navadno je sneg: tedaj so prepojene z bledim svitom. Ko sije mesec, je svet mrzel, jasen, tajinstven. Vasi so še manjše, drevje je sklonjeno pod belo odejo. In kar je najlepše: povsod je mir, povsod tišina.

Po domovih je take dni prečudno lepo. Besede in pogledi in srca — vse je toplo. Vse je preprosto in zaupno. Otroci in odrasli z enako ljubeznijo in otroško vero gradijo jaslice in razvrščajo pastirčke krog njih.

Potem pride sveti večer. Tolčemo orehe in se pomenkujemo, odmolimo rožni venec. Bliža se polnoč. Zunaj pojo zvonovi. Z gričev, s polj, iz logov, iz vasi in mest — od vsepovsod plavajo melodije, zrak ubrano brni, človek bi neprestano stal in poslušal. Gremo v cerkev, polna je ljudi, vse luči zagorijo, oglasijo se orgle in petje, izpred oltarja se dviga dim kadila in počasi z vonjem napoji svetli prostor. Gospod se je rodil, v nas se je zopet rodil.

Ko se vračamo, čutimo gorkoto v dušah. V njih ni zdaj nikakih bojov, samo sonce je. Kaj pa drugod? Svet je velik. Ali je nocoj vsakdo srečen? Koliko jih je, katerih uho še ni slišalo Gospodove besede; koliko jih je, ki so jo čutili in umeli, pa so jo poteptali, ne samo v sebi, tudi v drugih. Koliko je tistih, ki jo čuvajo v duši, a je ne morejo dati v življenje!

Hrami prosvete so zaprti. Razkropili smo se po domovini, v mesteca, vasi, v samoto. Vsaj za nekaj dni bo utihnilo vrvenje velikega sveta krog nas in mi bomo brez večjih skrbi in iznenadenj. Božični mir, ki nam bo očiščene, pripravljene duše spočil, naj nam vlije vanje še več moči za obrambo načel in za borbena delo, ki nas čaka v prihodnjosti!

Gloria Ti!

Kdaj pač nam raje pohitijo misli v dni otroške sreče, kot ob prazniku božjega Rojstva.

Tam nekje ob položnem hribčku je stala naša hiša, naš kmečki dvor, v svoji skromnosti in v svoji sivi častitljivosti ves pogreznjen v tišino zimske noči. Okoli obširne mize smo sedeli in nekam svečano zrli drug drugemu v oči. V kotu jaselce, tam nekje božično drevesce, a naša mala srčeca so hrepenela drugam. Čudovit ogenj je sijal iz naših oči. To je bilo pričakovanje. In potem je priskakljala preko zasneženih polj in gmaj in lok pesem zvonov iz župne cerkve. In ob ubranosti te pesmi so nam zapela še srca. Besede so nam bile takrat še tuje. »Zveličar nas je rojen zdaj, tja k hlevcu hitimo, hitimo...« — je odmevalo skrivnostno po sobi in okoli hiše, iz procesij lučk, ki so se kot ljubezni plamteče duše pomikale proti enemu samemu cilju, proti župni cerkvi.

Pa stopim v svetišče

Tam nekje gori lučka. Tako skrivnostno toplo me boža nje sij, da sem na mah kot nepridiprav — defe pred mamom, ki zna le ljubiti in odpustiti. O lučka ti večna, odkod ti ta čudežni žar? Odkod ti ta skromnost in mir tolažeči? Pa zdaj, ko se ljudje so zagrizli drug v drugega v srdcu živalskem, pa zdaj, ko vse hlepi le po zemskih dobrinah in ga ni sredstva, ki ne bi človeku moglo služiti za greh?

Odkod?

Vem. Iz vere. In ta mi pravi — ne, še v meni živi, le v skromnosti svoji čaka, da jo pokličem v pomoč —, da je Bog sam v svoji neskončni ljubezni poslal svojega Prvo- in Edinorojenca na svet v odrešenje človeku, da je Edinorojeni delo odrešenja do polnosti svojega poslanstva izvršil, da je nam vsem pa hotel ostati skrivnostni brat v prečudni tišini tabernaklja. Tam je sedaj, moljen in slavljen, zaničevan in psovan, vsemogočen in dober, pa osamljen in celo osovražen... Prav tisti je tam, ki se je v štaleci rodil, da bi bednim v tolažbo bil; ki je vsega trpljenja kupo do dna izpil, da bi nihče pod težo življenja obupati ne smel.

O dobri Odrešenik!

Gloria Ti, da si nam to vero dal, in tisočkrat gloria Ti, da si nam jo ohranjal! Gloria Tebi, na slami rojenemu in na križu povišanemu, gloria Tebi, zmagalcu in nezmagljivemu Vodji, gloria Tebi, angelska mana in nektar božanski! To sveto noč se nam je razodela skrivnost v svitu vere in naša srca plamte kot v dneh nekdanjih.

Kristus ~ zapad

Kristus!

Ko se je dopolnil čas, je prišel, podoba hlapca je vzel na sebe in nas odrešil. Dal je samega sebe, da bi imeli življenje. Ustanovil je Cerkev, naprej živečega Boga-človeka na zemlji.

Razvoj Cerkve: Vzhod jo je rodil, Romani so jo oblikovali, Germani ji dali rast in procvit, Slovani pa jo doživljali kot mistično telo Kristusovo.

Krščansko občestvo Evrope.

Evropa je postala v enem tisočletju krščanska. Visoka skolastika je vreden sad katoliškega tvornega duha in njegove rasti na zapadu. Sv. Tomaž je postavil za dolga stoletja pravi vrednostni red med naravno zmožnostjo razuma, filozofijo in nadnaravo, vero in teologijo.

Kako se je začel razvoj tega harmoničnega občestva na zapadu? Zapadnjak, katerega je katolicizem dvignil in obogatil v duhovnem in materialnem oziru, je začel kmalu to svojo moč izrabljati in postavljati namesto Boga na prvo mesto razum. To opazimo že mnogo pred reformacijo. Človek — slab po svoji naravi radi izvirnega greha — je postajal napuhnjen, namesto Boga je silil v ospredje samega sebe. Vera, ki je bila prej izraz ponižnosti in vdanosti do Boga, je postajala vedno bolj akt spoznanja in kritike. Zaupljiv in otroški »Credo« v Boga je stopal v ozadje in drugi, »Credo« v samega sebe, je silil v ospredje.

Reformacija je izoblikovala pravi obraz tega avtonomnega človeka. Ta je rodila naturalizem, individualizem, racio-

nalizem, materializem, liberalizem. V središče vsega vrednotenja je stopila od nikogar odvisna avtonomna človeška osebnost.

Razum pa, ki ga je človek drugega tisočletja proglasil za najvišje merilo, je človeka samega kmalu postavil pod nadzorstvo svojega dela: kulture, tehnike, napredka na vseh poljih znanstva. Manjkalo je drugega Tomaža, ki bi zopet postavil pravilno lestvico vrednotenja znanstva in religije. In tako je znanstvo šlo svojo pot, najprej poleg religije in končno proti religiji. Liberalizem je postavil dogmo Renana: »Nič ni nadnaravnega« in z njo je pobijal in še pobija vero v Boga, postavljeno od samega Stvarnika.

Boj zapada se je začel z ločitvijo od Kristusa in njegove Cerkve in se končal z bojem proti Kristusu samemu. Devetnajsto stoletje je rodilo reakcijo proti liberalizmu. Rodil se je Marks, kolektivizem. Svojega Boga si je sposodil od materializma, misel občestva od religije, katero je pa pokvaril, duha občestva je zavrgel in ga nadomestil z materijo. Ustvaril je moderno suženjstvo, maso brez Boga.

Tudi v dvajsetem stoletju se nadaljuje ta gigantski boj in kljub najrazličnejšim silam, ki se bore v Evropi za nadmoč, imamo samo dve fronti: fronto Kristusa in njegovih vernih ter fronto Antikrista, Satana.

V tem viharju, ki vedno bolj grozeče vstaja nad Evropo, se moramo katoličani zavedati, da zapada ne bomo spreobrnil s kruhom, z bojem in razumsko špekulacijo, ampak z molitvijo, s ponižnostjo in pokoro. Vrzimo od sebe orožje sovraštva in napuha, nadenimo si orožje žrtve, molitve, vzgleda in ljubezni. Bomo s tem vrnili vero zapadu in ga zopet vključili v pravo krščansko občestvo? On je, ki daje rast in deli sadove. Če zapad ne bo sprejel Kristusa, se bo ta umaknil — saj ni vezan na kraj — gorje pa Evropi, če bodo Kristusove solze padale na njena tla. In zdi se, da že padajo. Zato začnimo čim prej z novim življenjem v Kristusu in za Kristusa.

Mir ali...?

Velik je danes strah pred vojno, tako velik, da sili tudi najbolj osvajaalne narode, najbolj bojaželjne generale, najbolj kratkovidne diplomate k miru. Mnogo je danes ljudi na svetu, ki si ničesar bolj ne žele kot vojne. Nekaj je celo takih narodov. Pa kljub temu se vendar, sicer s skrajnimi napori vseh delavnih narodov, vzdržuje mir, v kolikor smemo sedanje stanje sploh imenovati mir. Zakaj malokdaj je bilo še na svetu več zmede, več nereda in več nemira kakor danes. Sovražnosti med državami, razredni boj, državljanske vojne, neredi in revolucije, strašno zatiranje in iztrebljanje narodnih manjšin ter boj za gospodarsko nadvlado poedinih držav so dejstva, ki trajno povzročajo nervoznost, neorientiranost, nemir v posamezniku in v celih narodih. Zato je mir, ki ga danes s skupnimi napori nasilno vzdržujemo, v resnici trajna vojna, sicer prikrit boj, ki pa se bistveno malo loči od pravega vojnega stanja.

Ker pa je položaj tak, zato tudi preti vsak dan nov izbruh vojne, sedaj na tem, drugič na onem koncu sveta. Vse zasilne odredbe za odpravo tega ali onega spora ne pomagajo delj kot par tednov, da izbruhne v novi obliki. In kakor so tudi hvalevredne vse te uredbe za odvrnitev novega vojnega viharja, ki hoče zdvijati nad Evropo, tako so tudi obenem nezadostne, ker se le površno dotikajo problemov, ki naj ta vojni vihar sprožijo.

Nepotrebno je omenjati, kako globoko katoličani sovražimo krvave obračune, ki nikdar nikomur ne pomorejo toliko, kolikor mu na drugi strani škodujejo. Zakaj dobro je znano, da je n. pr. zadnja vojna pomenila poraz za vse, za zmagovalce in premagance in da se eni ne drugi še do danes niso opomogli od razdejanja, ki ga jim je krvavi obračun prinesel. Čeprav se tega vsi dobro zavedajo, je bilo vendar tudi v zadnji vojni mnogo ljudi, ki ne le, da niso čutili teže strašnega klanja, da niso gledali krvavih borb, da niso stradali z nesrečnimi narodi, temveč so si celo iz te množine prelite človeške krvi delali dobičke in živeli v razkošju egiptovskih faraonov. V mnogih državah so si prav ti ljudje tudi po vojni priborili oblast in jo krepko drže v rokah še danes. Z njimi pa je prišel seveda med narode duh hinavščine in laži, pravica sile in pesti, zakon krivice in sploh nemoralna v vseh mogočih oblikah. In ti ljudje so si znali priboriti toliko moč in oblast, da so s svojim demoralizujočim vzgledom potegnili cele narode v boj za zlatom, v lov za telesnim

ugodjem in užitkom, proč od duhovnih vrednot krščanskega življenja. Z odpadom od kršćanstva pa se v naši dobi ponavlja kot že tolikokrat v zgodovini doba prevratov, vojne miselnosti, rušenja držav in družabnega reda.

Zato je treba, da tisti, kdor hoče temu razbitemu in neurejenemu svetu vrniti pravi red, najprej poskrbi za pravi mir, to je za tisto stanje, v katerem more vsak človek s poštenim delom graditi in dopolnjevati človeško kulturo, ne da bi bil pri tem v nevarnosti, da že prihodnji trenutek uniči sadove njegovega dolgotrajnega truda. Pravi mir za nas ni le tisti, ki ga ne moti slučajno grmenje topov. Pravi mir ni tisti, ki nastopi tedaj, kadar je nasilje nad zatiranimi narodi tako silno, da se ti ne morejo sploh več upirati. Pravi mir našega delavstva ni tisti strašni molk, v katerega ga vedno tesneje oklepa strašni pritisk kapitalizma, ki mu pije kri. Pravi mir tudi ni tisti, o katerem danes razpravljajo mednarodne konference, o katerem govorje različni sporazumi in pogodbe med modernimi državami. Zakaj to je mir, ki ga narekuje strah, to je mir, ki ga diktira zahrbtnost in laž, to je mir, ki ga ustvarja nasilje, in mir, ki pripravlja nove upore in vojne.

Pravi mir ni nasilje, ni brezdelje, ni žalost, temveč svoboda in delo in veselje. Kje pa najdemo ta mir, kje naj ga iščemo?

Zakaj pa si je Kristus izbral svoje prvo bivališče v bornem hlevčku? Zato, da je imel mir, da je bil prost, da ga je čakalo z mnogimi novostmi in presenečenji mnogo veselja. Pa še zato, da je nam pokazal, kje naj iščemo mir; da naj narodi ne silijo preko meja, ki jim ne gredo; da naj puste drugim narodom svobodo, kot jo sebi žele. Zato, da pokaže brezposelnim in nemaničem današnjega časa, da je tudi brez sredstev mogoče začeti novo življenje v zaupanju na Boga.

Tak pomen ima božič za naš čas. Krščanski praznik miru mora postati danes praznik nad prazniki za ves svet. Toda njegova ideja naj se tudi v resnici izvede. Najprej v poedincih in narodih, nato v državah in med državami. Kadar bo to doseženo, tedaj ne bo več v nevarnosti red v javnem življenju, tedaj ne bo več v nevarnosti nobena državna meja, tedaj ne bo manjšinskih in večinskih narodov. Prej pa mora seveda izginiti nasilje, krivica in laž ter se umakniti krščanskim krepostim, ki ustvarjajo predpogoje za ta mir. Da bi seveda te misli moral vsakdo sprejeti, na to ne mislimo. Saj velja božični evangelij le tistim, ki so dobre volje. Če ga vsi tisti sprejmejo, dovolj jih bo, da spreobrnejo svet.

Božične in novoletne prošnje

- O božje Dete, krotko in iz srca ponižno, usliši nas!
Da bi doumeli vso radost in skrivnost noči božične.
Da bi spoznali in doživeli vso sladkost otroštva božjega, sliši nas, o božje Dete, ki si hotelo biti prvorojenec med nami kot brati in božjimi otroki.
Da bi dojali vso veličino in globino Tvojega evharističnega bivanja med nami; sliši nas o božje Dete, ki si dejalo, da Ti je radost bivati med nami na zemlji.
Da bi črpali iz Tebe sokove večne mladosti in kreposti, sliši nas o Dete, ki si dejalo, da kdor pije iz Tvojih studencev, ga ne bo več žejalo.
Da bi se dvignili kot vitezi in nosili v svet Tvojo zastavo, sliši nas o Dete, ki si dejalo, da ni imena razen Tvojega, v katerem bi se mogel svet zveličati.
Da bi se odpovedali kultu lastne suverenosti in oholega avtonomizma, sliši nas o Dete, ki si ob vstopu v svet dejalo, da hočeš izpolniti voljo Očeta, ne svoje.
Da bi razumeli, da je božjih otrok svoboda bolj dolžnost kot samovoljnost, bolj vlada duha nad telesom, kot napihovanje svojega jaza, usliši nas o Dete, ki si dejalo učencem: Prišel sem bolj služiti kot vladati.
Poželjenja po bogastvu in mamonu, reši nas o Dete, ki nisi imelo niti kamna, da bi nanj naslonilo svojo glavo.
Želje po častnih mestih in službah, reši nas o Dete, ki si zbežalo, ko so Te hoteli imeti za kralja.

Skušnjav koritarstva in oportunitizma, reši nas, o rajsko Dete, ki si ležalo v sveti noči v jaslicah.

Želje, da bi nas svet hvalil in opeval, reši nas o Dete, ki si se skrilo v božični noči v pastirski hlev.

Strahu pred ponižanjem in obrekovanjem zaradi Tvojega imena, reši nas, o rajsko Dete!

Daj, da čujemo glas bednih, siromašnih in brezposelnih; prosimo Te, usliši nas.

Daj, da delimo obleko in premoženje z bednimi dijaki.

Daj, da vabimo revne in bedne dijake k naši mizi in se veselimo z njimi v Gospodu; prosimo Te, usliši nas.

Daj, da se okamenela srca bogatašev omehčajo in da delijo na mesec vsaj 20% vsega dohodka z revnimi; prosimo Te, usliši nas.

Daj, da že enkrat spregledamo, da rešimo krizo s popolno lastno nesebičnostjo, ne pa z razpravami in konferencami.

Daj, da spoznamo, da si Ti reševal svet v hlevu, v jaslicah, na slami, in končno na križu, ne pa s konferencami in dietami in z banketi; prosimo Te, rajsko Dete, usliši nas.

Daj, da bi končno že vendar spoznali, da Tvoje Kraljestvo ni zgolj v hrupnih zunanjih nastopih, zvenceh programih, pompozni frazah o prosveti in napredku, ampak predvsem v naši notranji posvetitvi, obnovitvi in svetosti.

Rajsko Dete, usliši nas!

Na delo za »Stražo«!

Za naš list sta božič in Novo leto življenjskega pomena. Siriti ga hočemo, ga moramo, ne ker hočemo za vsako ceno imeti svoj list, ampak ker hočemo širiti kraljestvo rajskega Deteta z vso ljubeznijo, z vso plemenito ognjevitostjo svoje duše, ker hočemo vršiti moderni apostolat za Kristusa Kralja v naši dobi, v našem narodu. Vsaka številka nam mora vzbujati novih prijateljev, novih pobornikov in apostolov za naše vzore. Ali ni iskra navdušenja, ki tli v mladih dušah, padla tudi na vas, ki ste dobre volje, ki hočete z nami čutiti? Propaganda se ne vzbujata sama od sebe: Treba je apostolov, ki vzamejo 20 številčk pod pazduho in gredo na ulico, po hišah! Tlačijo nas letargija in zaspanost. Treba je pravega junaštva za odločilne korake! Nismo za krožke in odseke in komiteje in posvete, ki naj razpravljajo, ali je pametno ali ne, smo za akcijo apostolov, ki pišejo upravi, Miklošičeva cesta števil. 5, tako-le: Pošiljajte mi stalno 5, 10, 20 izvodov, prodajal jih bom. Ta propaganda od osebe do osebe ni delo uprave, ampak poslanstvo periferije. Mi se ne zadovoljimo s čitatelji, ki so radovedni, ampak iščemo pobornikov in vojakov vojskujoče se Cerkve, ne pa nergačev in zaspancev kimajoče Cerkve.

Si prestar za ulico? Pojdi v družine, v družbo in položi nam mizo »Stražo«; reci: Tole izdajajo akademiki, naročite »Stražo«! Zdravniki, odvetniki, sploh vsi, ki imate čakalnice, položite tja »Stražo«!

Ti, ki zahajaš v klube, v kleti, v družbe, predlagaj z vso resnobo: Dajte 100 Din za »Stražo«! Ne odnehaj! Spravi jih v zadrego: gotovo boš dobil vsaj naročnino!

Piši, dobro piši! Zdaj za božič in Novo leto: svojemu bratu, stricu, očetu, prijatelju, dobrotniku, komurkoli in priporočaj jim »Stražo«! Sporoči predvsem upravi »Straže« naslove novih naročnikov!

Tvoje novoletno darilo znanca naj bo, da mu naročiš »Stražo«! Ničesar drugega! To je primerna žrtev, katoliku primeren dar.

Zdaj o božiču je mnogo prijateljskih krožkov, družinskih zabav, obiskov! Govori o »Straži«, o mladih ljudeh, ki nosijo Kristusovo zastavo!

KINO KODELJEVO

(Telefon 3162)

predvaja na božični praznik ob 5. in 8. uri ter na Štefanovo ob 5. in 8. uri dvojni spored:

»Kralja valčka« in češki zgodovinski film »Pasjeglavec«.

Demokracija

V zadnji številki »Slovenije« beremo uvodnik »Slovensko načelo«, s katerim se na splošno strinjamo. Toda dodati moramo nekaj opazk glede onih mest, ki govorijo o demokraciji.

»Politično je samo z demokracijo mogoče na miren način zboljšati sedanje slovensko stanje. Absolutna, brezkompromisna demokratičnost je edina rešitev malega naroda... Avtoriteta ali oblast mora biti; toda po vesti veže samo tista oblast, ki jo sam priznam, t. j. ki je izšla nepovzročena iz ljudstva. Oblast je izvršujoč organ ljudske volje, a ne narobe. To je bistvo moderne demokracije... Izmed najbolj pomembnih sredstev demokratizacije je bila od nekdaj splošna in enaka volilna pravica...«

Pojasnimo nekoliko pojme »demokracija«, »oblast« in splošna »enaka volilna pravica«!

Moderna demokracija je oni politični sistem, ki predpostavlja, da si ljudstvo samo postavlja obvezna pravila za sožitje po svobodni pogodbi in da izroči to oblast določenim osebam, vendar tako, da ostanejo »naravne človečanske pravice« nedotaknjene in da osamosvoji posameznika kar najbolj od skupnih državnih vezi. Splošna in enaka volilna pravica in »ljudski parlament« sta praktičen izraz te demokracije. Ta demokracija je izvedena v Ameriki, Angliji, Franciji; pa tudi ustave in zakonodaje drugih držav so se skušale demokratizirati. Ni pa dvoma, da je danes ta demokracija v občutni krizi in se povsod umika novim državnim oblikam. Zakaj? Povsod so se pod okriljem te demokracije oblikovale radikalne stranke, ki so pod pretvezo, da se njihovi interesi premalo upoštevajo, izpodkopavale s svojim demagoškim radikalizmom državno skupnost. Nadalje so »ljudski zastopniki« v parlamentih razpravljali in sklepali o vseh mogočih kompliciranih državnih, kulturnih, gospodarskih itd. problemih, ki jih nikakor niso mogli obvladati in razumeti.

Oblast je od Boga.

Trditev, da je izšla oblast iz ljudstva, je samo dozdevno demokratična in je zmotna.

Državna oblast je čna volja, ki sme državljan v vesti vezati, da pospešujejo skupno in sistematično občo blaginjo. Tako oblast, ki veže v vesti, more dati samo Bog.

Saj država kot taka nikakor ne izvira zgolj iz svobodne pogodbe ljudi. Človeška narava sama nagiba človeka k sožitju z drugimi, ker je v njej neutešljiv gon po vedno višjem napredku, ki ga pa človek sam v svoji omejenosti nikakor ne more doseči in mora zato iskati pomoči pri drugih. Torej je Bog, ki je ustvaril človeka, tudi hotel, da se življuje v skupnosti, v državi. Skupnost pa nujno zahteva, če naj bo red in ne anarhija, državno oblast, to se pravi avtoriteto, ki je zaradi tega tudi bogohotena. Zato pa tudi veže v vesti. Pač pa zgodovinske okoliščine, oz. ljudje določajo nosilca oblasti, ki sprejme oblast od Boga. Fikcija, da je oblast od ljudstva, je služila mnogokrat demagogom, da so zasnovali upor ali da so kot izvoljeni zastopniki ljudstva sami izvajali diktaturo nad svojo stranko.

Prava demokracija.

Prava demokracija, ki ljudstvu koristi, je v samoupravi raznih nižjih in višjih občestev, občin, šolskih svetov, stanov itd. Tu se volilna pravica in resnično sodelovanje vseh lažje izvaja in ker je manjše število, pride ljudstvo res do svojih pravic.

Taka resnična demokracija bi vsekakor bila samoposebi zelo lahko izvedljiva v pravem stanovskem redu, kjer bi stanovali, vsak zase, določali svoje predstavnike in upravljali svoje avtonomne zadeve. Splošna, enaka volilna pravica, po kateri vsi državljani mehanično volijo svoje zastopnike, je nekdanj, ko je šlo za izravnavo političnih pravic (odprava fevdalnih privilegijev plemstva itd.), prinesla politično enakopravnost.

Toda danes imamo popolnoma nov položaj. Družba je razdeljena v razred kapitalistov in proletarcev. Z enako volilno pravico se to nesoglasje ne da odpraviti. Družbi se morajo, to danes trdi vsa Evropa, položiti novi temelji. Proizvodnja se mora ravnati po vidikih obče blaginje in imeti ozire na vse plasti naroda. Prav radi tega, ker pro-

ducenti niso bili zadostno vezani po interesni skupnosti svoje obrti ali industrije itd., se je mogla razvijati ona nebrzdana, zgolj lastnim koristim uslužbena kapitalistična proizvodnja, ki je usužnjila delavstvo. Ako bi iste obrti, iste gospodarske panoge imele svoja avtonomna, a medsebojno vezana zastopstva, bi odločevali skupni, ne pa enostranski interesi.

Jedro vprašanja.

Predvsem pa ne pozabimo, da ima zadnjo besedo pri tej ali oni ureditvi *vest* določenih nosilcev oblasti. Nebroj primerov nam nudijo evropski parlamenti, ki so bili izvoljeni na podlagi enake splošne volilne pravice, da večina glas manjšine kratkomalo uduši, oz. ga ne upošteva, posebno, ko gre za narodne manjšine. Prava samoupravna demokracija (ne mehanična liberalna) omogoča šibkejšim skupinam in narodom vsaj to, da pridejo njihove težnje do izraza; pravica, morala šele te težnje tudi uresničuje v obliki pravnih norm. Evropske demokracije kakor tudi Društvo narodov se morajo z vso jasnostjo in brezkompromisnostjo oprijeti krščanske morale; s tem bi bilo ustvarjeno pravo ozračje za rešitev narodnih, gospodarskih in političnih vprašanj.

Stanovska ideja

Po »Katoliškem manifestu« je stan na istem poklicu osnovana skupnost, katere naloga je, da kot poseben organ družbe urejuje svojo lastno stanovsko območje in sicer v zavednem in hotenem oziru na celotno družbo, da tako zagotovi svojim stanovskim pripadnikom pravi gospodarski in družabni razvoj. Snovanje posameznega stanu pa mora biti koristno celi družbi.

Edino osnovo za pripadnost posameznemu stanu tvori poklic!

Poklic pa je po sposobnosti in nagnjenju, pa tudi od zunanjih okoliščin določeno človekovo udejstvovanje, ki ga označuje kot posebnega delavca v celotnem kulturnem območju. Poklic omogoča človeku, da v veselju do svojega dela razvija svoje osebne vrednote, in mu v soglasju s celotnim redom zagotavlja stanu primerno eksistenco.

Stanovska ideja je torej povsem jasna in preprosta. Organizacija družbe po stanovih pa je naravnost nujna. Saj je vendar poklic in po njem stan ona os, okoli katere se vrti glavni del človekovega življenja. Kakor ima vsaka naravna družabna edinica (družina, narod, država itd.) svoje pravice, dolžnosti, funkcije v svoji naravi sami, tako tudi stan. Ker ima posamezen stan svoje lastno, v sebi določeno območje udejstvovanja, zato je nujno, da je organizacija stanov izvedena striktno po načelu samouprave. To je povsem logična zahteva narave, da se naravne pravice ne kršijo, naravne dolžnosti ne nalagajo na ramena drugih. To ravnovesje v družbi pa je zajamčeno le v dosledno izvedenem samoupravnem načelu.

Kjer preneha po lastnem svojstvu določena funkcija posameznega stanu, tam preneha območje njegove samoupravne oblasti: kjer trči na naravnopravno svobodo poedinca, ob območje drugih naravnih družabnih edinic (družine itd.) in ob skupno blaginjo vseh. V drugem primeru izvršujejo samoupravno oblast dotične edinice same. O prvem in tretjem pa dajejo zakonita določila obče človečanske in državljanske pravice, ki jih čuva najvišja socialna tvorba — država.

Za ravnovesje in nujno potrebno harmonijo med vsemi stanovi skrbe višja medstanovska zastopstva.

Radi nujnosti potrebnih zakonitih sankcij v izvrševanju svojih funkcij morajo imeti organizirani stanovi javnopraven značaj.

Kdor bo te kratke misli pravilno, t. j. razumel tako, kot so napisane, mora, če z zdravo in logično pametjo misli, spoznati in priznati, da je načelo prave demokracije — ljudske vlade izvedeno šele, če so dosledno upoštevane naravne funkcije vseh potrebnih in zato nujnih družabnih edinic — torej predvsem tudi stanov. Samo splošna in enaka volilna pravica še daleč ni vsebina prave demokracije.

Da ne bo napačnih razlag in podtikanj, je treba poudariti še to, da je povsem zgrešil to stanovsko idejo, kdor jo skuša uresničiti na osnovi današnjih (družabnih, posest-

nih itd.) razmer. Današnja družba je namreč umeten spaček liberalizma, ki mu je priskočil na pomoč še materializem. Današnji družabni ustroj, razdelitev dobrin itd. z naravnimi zakonitostmi nima ničesar skupnega.

Kadar pa je dejanski položaj v konfliktu z naravnimi zakoni, ki jih je Stvarnik položil v stvarstvo, je družba neozdravljivo bolna.

Zato tudi operacije ne bodo zalegle. Treba bo polagati povsem nove temelje v popolnem soglasju z naravnimi zakonitostmi, ki jih je dal Bog in jih zato človek ni v stanju izpreminjati.

Kot katoličani pa imamo to veliko prednost, da v naravne zakonitosti najjasneje prodremo in da nam je Kristus zapustil ljubezen, ki bo našo novo naravno družabno zgradbo ogrevala in okrasila v še prijetnejše bivališče.

To idealno sliko bo seveda po naravi izkvarjen človek v življenju nepopolno uresničil. Toda krščanstvo je v svoje središče poleg ljubezni postavilo tudi trpljenje.

Kapitalizem in Cerkev

S strašno logiko se vrši pred nami ločitev duhov. Na eni strani Kristus, na drugi Antikrist. Ob Kristusu se zbirajo njegovi — dobri katoličani, dobri kristjani in tudi mnogi nekristjani, ki so pa po mišljenju in hotenju Kristusovi; ob Antikristu zopet njegovi — svobodomiselniki, framasoni, boljševiki. Žalostno je, da so bedne gospodarske razmere zvodile premnogo krščanskih delavcev med socialiste, po njih med marksiste, po njih med komuniste in boljševike, in ker so socializem, marksizem, komunizem in boljševizem idejno materializem in ateizem, bodo le-ti nesrečni delavci obtičali nazadnje v materializmu in ateizmu. Eden glavnih vzrokov tega žalostnega dejstva je kleveta, da Cerkev drži s kapitalisti zoper delavce. Moč tej kleveti pa dajejo tisti brezsrčni kapitalisti, ki so slučajno po imenu katoličani.

A čujte, nihče drugi kakor prav papež Pij XI, avtor toliko klevetane, dasi tako malo poznane okrožnice »Quadragesimo anno«, je te katoličane odločno obsodil: »Res je žalostno«, pravi v tej okrožnici, »da so bili in so še, ki se imajo za katoličane, a se komaj spominjajo tiste vzvišene zapovedi pravičnosti in ljubezni, ki nam ne veleva samo dajati vsakemu, kar je njegovega, temveč tudi pomagati potrebnim bratom kakor samemu Gospodu Kristusu, in kar je hujše, ki se ne boje iz pohlepa po dobičku pritiskati delavce. Da, so celo taki, ki zlorabijo vero samo in skušajo z njenim imenom pokriti svoje krivice, da bi se ubranili popolnoma upravičenih delavskih zahtev. Njih ravnanja ne bomo nikoli nehali resno obsojati. Oni so namreč krivi, da se je moglo, četudi neupravičeno, o Cerkvii sumiti in da se ji očita, kakor da se zavzema za bogate, a ne meni za težave in potrebe tistih, ki so tako rekoč oropani naravne dediščine« (Qu 126).

Po pravici papež tudi nadaljuje: »Vsa zgodovina Cerkve priča, da so ti očitki nezasluženi in krivični; tudi okrožnica, ki obhajamo nje štiridesetletnico (Leonova okrožnica »Rerum novarum«) je zadosten dokaz, da je le po veliki krivici mogoče Cerkev in nje nauk tako klevetati in grdit.« Dodajmo le še to, da je prav tak dokaz tudi okrožnica »Quadragesimo anno«!

Kaj se očita tej okrožnici? Da ni obsodila kapitalizma. Resnica pa je le ta, da ni obsodila vsakega »kapitalističnega« gospodarstva in da ji je »kapitalistično« gospodarstvo vsako gospodarstvo, kjer »dajejo za skupno gospodarjenje eni smer, drugi delo«. Kakor Leon XIII tako misli tudi Pij XI, da takšno razmerje ni nujno oderuško in da bi se dalo urediti po pravih načelih. A ker sedaj ni tako urejeno, vprav zato sta Leon in Pij pisala svoji okrožnici. Saj je dejal Leon, da so delavci prepuščeni brez obrambe brezsrčnosti in pohlepu delodajavcev in da je nekaj mogočnjakov in bogatinov naložilo neštevilnim množicam proletarcev skoraj sužnji jarem (Rn 2). Isto ponavlja Pij XI, namreč da je današnje gospodarstvo »strašno trdo, kruto in brezsrčno« (110), da je »število bednih proletarcev neizmerno naraslo in njih ječanje vpije z zemlje k Bogu« (60), da je celo »država izročena in zaslužnjena pohlepu ljudi« (110). Ze samo dejstvo, da je na eni strani neizmerna množica proletarcev, na drugi pa nekaj prebogatih z neizmernim bogastvom, pravi Pij XI, »je nepobiten dokaz, da bogastvo,

ki v naši dobi industrializma tako obilno narašča, ni prav porazdeljeno in dodeljeno raznim slojem ljudi« (61).

Leon XIII in Pij XI oba torej obsojata dejanski oderuški kapitalizem, tisti kapitalizem, kakor ga opredeljuje Pij XI, ki v njem »kapital najema delavce ali proletarski razred za ta namen in pod tem pogojem, da bi se podjetje in sploh vse gospodarstvo ravnalo samo po njegovi volji in v njegov prid, brez ozira na človeško dostojanstvo delavcev, na socialni značaj gospodarstva, na socialno pravičnost in občo blaginjo« (102).

Zoper ta kapitalizem se borita Leon XIII in Pij XI. Oba kličeta, da je reforma nujna in da gorje človeški družbi, če se ne bo skoraj izvršila. Pij obsoja tudi »brezmiselnost tistih, ki se nič ne brigajo, da bi odpravili ali izpremenili razmere, katere zagrenjajo ljudstvu dušo in utirajo pot revoluciji in socialni propasti« (113).

Res pa je mislil Leon XIII in misli Pij XI, da pot iz teh strašnih razmer ni tista, ki kaže v socializem in komunizem — tu, je dejal Leon XIII, čaka delavce le tiranija in zgodovina ruskega boljševizma je resnico te preroške napovedi le z grozo potrdila! —, ampak tista, ki jo je pokazal Kristus za vse čase: krščanska preosnova družbe in gospodarstva! Socialna pravičnost, pravi Pij XI, mora ustvariti nov pravni in socialni red in socialna ljubezen mora biti duša tega reda (89). Ker je pa človek po naravi svobodno in socialno bitje, misli Pij XI, da bi bile najboljša konkretna oblika socialne in gospodarske preuredbe samoupravne korporacije.

Kje je v vsem tem kako ljubimkanje s kapitalizmom? Ali ne govori marveč iz vsake črke teh okrožnic le veliko usmiljenje in velika ljubezen do delovnih stanov?

Sodobna katoliška mladina

(Govor preds. Akademске zveze na akademiji v Unionu, 8. decembra.)

Danes je mrzlo na svetu. Preživljamo ledeno dobo. Temperatura sveta je padla na ničlo. Moderno poganstvo je ono veliko dejstvo, ki obvlada današnji svet. Prav tako kakor v prvih letih. Takrat krščanstvo ni zmagovalo v senatu, ni imelo vpliva na dveru. Tudi danes katoličani ne predstavljamo moderne družbe, Današnji svet

oficielno Boga ne priznava več. Priznava le še materijo in žival. Pogled na današnji svet je grozoten.

Proti temu vstaja iz katakomb sedanosti nova mladina. To je katoliška mladina, ki je sicer otrok sodobnosti, a se pripravlja za novi čas. To je današnja katoliška mladina, ki se je odtegnila mrzli sedanosti, da se skleše za bodoče dni. Današnja katoliška mladina ne vidi, kot so to gledale generacije pred njo, zmisla svojega poslanstva v vseznanju in popravljanju. Nikakor ne! To bi ji vzelo moči in zaleta. Sedanja katoliška mladina ve, da ji božji klic ni namenil toliko popravljanja, temveč ustvarjanje. Ona ve, da se sedanost sama v sebi duši. Saj drugače biti ne more. Sleherne količine veznih in spajajočih sil, skoraj vsi sledovi krščanskega so iz sodobne javne življenske atmosfere izginili. Saj ni skoraj ničesar več, kar bi družilo in ohranjevalo; saj so ostale samo še nasprotujoče si demonske sile framasonstva, komunizma in nacionalizma, ki se bore in love za premah. V tem trušču se sodobnost ohranja le še umetno iz energij medsebojnih borb teh peklenskih sil za prevlado.

Strašna slutnja nas obdaja, da se bo evropska družba, ker zapušča večnoveljavna načela Kristusova, razsula. A katoliška mladina se bo rešila iz tega kaosa in razsula, ker hoče ostati zvesta Bogu, ki je izvor življenja, in ker veruje, da je po božji volji ustvarjena za večjo stvar. Današnja katoliška mladina se v vsej jasnosti zaveda božjega načrta, ki ji je določil povsem posebne naloge.

Katere so te naloge?

1. Strgati s sebe vse privzgojene navade, zmote in grehe svobodomiselnosti, materializma in modernizma pretekle in sedanje dobe.

2. Sproščen vseh tradicionalnih zmotnih vezi in predsodkov more vsak član mladega katoliškega občestva oblikovati novo osebnost katoliškega dijaka, akademika, inteligenta: povsem po vzgledu Kristusa gremo z notranjo nujnostjo v samoto k vreću žive vode — k Evharistiji, v neposreden stik z Bogom. Ni to umik obupancev, temveč priprava za naskok. Ne bo to doba ene mladinske generacije, temveč doba novega krščanskega veka po razsulu današnje ledene dobe.

Obrisi tega novega življenja so že vidni: Belgija, Holandska, Španija, Francija... Za njimi prihajajo vedno novi. In ne bomo in ne smemo biti zadnji mi. Zato pa ni več odvisnega časa za oklevanje in iskanje. Smo že stopili preko razpotja! Od tu pa gre pot le še naprej. — Naše predhodne generacije so si postavljale v središče svojega poslanstva besedo: iskanje. Te besede ne poznamo več. O novem času smo si na jasnem, svojo vlogo v njem poznamo. Ne iščemo, ampak se pripravljamo.

Nov vek prihaja. To bo nova zmaga resnice. Krščanstvo se pojavi v svetu, prekvasi, obnovi in zavzame posamnika, vso človeško družbo in državo — prva doba krščanstva. Krščanska filozofija prepoji vso vedo in znanost z duhom krščanstva — druga doba krščanstva. Pomlajeno krščanstvo se dvigne iz katakomb sedanosti, premaga novo poganstvo materializma, boljševizma in nacionalizma in polaga temelje novi krščanski družbi — to bo naša doba krščanstva.

To niso utopične sanje idealne, neživljenske mladine, temveč skrivnostna sila križa, ki zablesti, čeprav je vse življenje usmerjeno mimo in proti njemu, čeprav peklenske sile navidezno različne svetovne tokove boljševizma, framasonstva in nacionalizma združujejo v fronto proti križu. Med tem ko ves svet s trepetom zre na to borbo, vstaja na obzorju znamenje križa. Svet tega znamenja še ne vidi; vidi pa ga današnja katoliška mladina, ko se v trpljenju pripravlja za novi čas. Ta mladina bo zagrabila za križ in ga nosila kot znamenje v boj.

In tej katoliški mladini je vprav Brezmadežna Devica vzor in simbol vsega hotenja in stremljenja. Ona, Brezmadežna, je strla okove greha, stopila je nad zemsko oblo in strla kači glavo. Tak ideal mi potrebujemo, ga hočemo. Od Nje izvemo, da je mogoča zmaga proti vsemu, kar je nizko in podlo, od Nje, ki je sama vse zmote premagala. Na Njo gledamo kot na Zvezdo vodnico, kot na Stražo v viharju.

Vera in preporod narodov

(Iz govora na dijaški akademiji 8. decembra v Novem mestu.)

Vera in svoboda. Vera uči, da država ne sme gledati samo na vnanjo moč kot na najvišje dobro, ne le na materialno blaginjo svojih državljanov, temveč na to, da dostojno, kot ljudje, živijo.

Prvi pogoj za državno svobodo in neodvisnost je pravna svoboda njenih državljanov, ki jo dá le vera, in ki bi se brez vere izrodila v razbrzdanost, anarhijo. Čim bolj moralno namreč človek živi, tem bolj je prost opustošujočih strasti in tem več osebne svobode se mu zato more pustiti. Iz tega torej sledi, da pravica do samovlade pripada pred vsem globoko vernemu narodu — in obratno, da mora živalskemu človeku vladati strogi absolutizem.

Ne samo zasmeh, temveč tudi veliko resnico je povedal Carlyle, ko je dokazoval, da brez vere v Boga ni pravice, ko je rekel, da je taka morala eden glavnih pogojev za ustvaritev sveta lopovov. Pritrditi moramo sv. Avguštinu, ki pravi: »Kdor trdi, da je katoliška cerkev protidržavna, naj najprej vzgoji na brezverski podlagi takih mož in žena, takih staršev in otrok, takih gospodarjev in služabnikov in končno takih davkoplačevalcev in davčnih iztirjevalcev, kakršnih je že toliko vzgojila katoliška cerkev.« Kdor trdi, da domovino ljubi, pa vero sovraži, je lažnik.

Vera in varnost pravice. Ali bi bila država brez pravičnosti kaj drugega kakor tolpa tolovajev? vprašuje sv. Avguštin (De civ. Dei IV. 4.). Toda, če ni vere, če ni Boga, kje je potem merilo, po katerem bi mogli meriti stopnjo pojmov »pravica« in »brezpravnost«? Ali je potem »pravica« isto kar »sila«? »Da,« pravi Quirot, »če bi krščanstva ne bilo, bi se bilo to že davno zgodilo. Krščanstvo pa ima ne samo tako velik moralni vpliv, da je moglo to preprečiti, temveč zahteva od vernikov tudi izpolnjevanje zakonov, predpisov in zapovedi.«

Čeprav ne tako »učeno«, vendar pa prav tako jasno, je povedal isto komunističnemu agitatorju preprost ogrski kmet takole: »Danes hočete Boga vreči iz cerkve, jutri boste pa našo živino gonili iz hlevov!«

Vera in avtoriteta. Vera uči: »Ni je oblasti brez Boga, in katera je, je od Boga.« S tem naukom je postavila temelj za spoštovanje avtoritete in s tem temelj za dobro ureditev družbe. Brez vere avtoritete ni, brez avtoritete pa ni urejene države.

Pri pogledu na razpad mogočne rimske države je zapisal veliki hiponski škof sv. Avguštin: »Srečna in blagoslovljena more

biti samo država, katere kraljica je pravičnost, katere postava je ljubezen in katere končni cilj — večnost.« Danes bi napisal isto.

Vera in pravica. Nič manj važno vlogo igra vera pri izboljšanju pravnega življenja. Samo vera se namreč more sklicevati na večne, tudi v viharju preganjanja neomajne, pravne zakone ter tako vzgajati poštene, vestne in požrtvovalne ljudi, zakaj odkod bi se sicer vzela ta množica energij, ki je neobhodno potrebna za izpolnjevanje dolžnosti, ki često že same zahtevajo velikih žrtev?

Škof Ketteler je nekoč zapisal: »Moč države je odvisna od moralne moči posameznih državljanov. Kakor človeško telo, čigar posamezni udje so bolni, ne more biti v celoti zdravo, tako tudi človeška družba ne more doseči visoke stopnje moralne časti, če je ta že v vsakem posamezniku pokopana.« Zato moramo pritrditi besedi Leona XIII, da je država tem močnejša, čim npravnější so njeni državljanji.

V državnem življenju je javna morala neobhodno potrebna, vendar je država sama ne more ustvariti, še manj pa jo more s svojimi zakoni čuvati. Ustvariti in očuvati jo more le vera, ki pronikne globoko v javno in zasebno življenje človekovo, ki nadzoruje celo najbolj skrite njegove misli. Ljubezen do resnice, zavest dolžnosti, veselje do dela in pravica so glavni faktorji, brez katerih država ne more obstajati in katerih sama ne more ustvariti.

Zato pravi Washington: »Vera in pravica sta neobhodno potrebni opori splošne blaginje. Vsak, kdor izpodkopa ta dva močna stebra človeške sreče, sovraži domovino. Razum in izkušnja namreč uči, da brez vere morala ne more obstajati.«

Kaj pa mi ob evharističnem kongresu?

Poziv je tukaj. Škofje so ga dali in rekli, da naj vse te mesece pred evharističnim kongresom pripravljamo svoja srca za triumfalni pohod evharističnega Kralja po ljubljanskih ulicah.

Kdo se bo temu pozivu odzval hitreje in radostnejših lic kot mi mladi!

Kaj naj tedaj storimo? Pomislimo samo: Evharistični kongres mora biti mogočna izpoved naše žive vere v Odrašenika, med nami v podobi hostije bivajočega. Vera pa ni plod le uma, ne samo izliv čustva, temveč predvsem delo milosti. In spet: Za milost je treba prositi. Zato pomnožimo svoje molitve. Sodobni človek nerad moli. Prav gotovo je tudi vsled tega tako zelo nesrečen in tolikega pomilovanja vreden. Klic: Nazaj k molitvi — je prav zaradi tega eden najaktualnejših gesel sodobnosti.

Kakšen bodi namen naše molitve? To predvsem, da bi evharistični Kralj resnično in uspešno zakraljeval v srcih vseh ljudi na zemlji. Evharistično kraljestvo naj bi obseglo vsa polja človekove dejavnosti, politiko tako kot gospodarstvo, umetnost tako kot znanost, družino in šolo, delo in počitek... Ogromne so te naloge in mladina jih bo rešila le, če bo — molila.

Molitev pa ne pomenja obenem pasivnosti. Z njo mora biti združena aktivnost najvišjega napona. Imenujmo to aktivnost apostolat za širjenje božjega kraljestva. Za akademsko mladino je prvo polje za evharističen apostolat univerza sama. Ali ne bi bilo prav, da naša univerza, t. j. univerza katoliškega slovenskega ljudstva, tudi na zunaj dá čast križu, posebno danes, ko komunizem tudi med akademsko mladino straši! Na katoliški akademski mladini je, da križ na univerzi ustoliči, da čarobne sile Križanega zajamejo naše znanstveno delo. Silna naloga! Pa to je le ena izmed njih. Ljubezen bo našla še mnogo, mnogo vprašanj, ki jih katoliška mladina mora rešiti, in to v Kristusovem duhu rešiti.

Molitev in apostolat morata biti dve osnovni gesli naših priprav na evharistični kongres. Kongres sam pa mora biti le manifestanten izliv naše duhovne radosti, tiste radosti, ki so jo zmožna le čista in v Evharistiji prekaljena srca.

Današnja številka je dvojna. Prihodnja številka izide po Novem letu.

Današnji številki prilagamo položnice in prosimo, da nam jih naročniki, ki še niso poravnali naročnine, čimprej vrnejo z nakazilom vsaj polletne naročnine.

Za nove naročnike znaša naročnina do konca prvega letnika (do konca junija) 18 Din.

One pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da položnice odstopijo svojim prijateljem in jih pridobe za naročnike.

Univerza

Občni zbor Akad. akcije za univ. biblioteko v Ljubljani. V soboto, 15. t. m. se je vršil v zbornični dvorani na univerzi občni zbor Akad. akcije za univerzitetno biblioteko. Zanj je vladalo obče zanimanje akademikov, kar je pokazala obilna udeležba. Zbornica je bila nabito polna, prav tako galerije. Licejsko knjižnico so zastopali gg. dr. Šlebinger, dr. Glonar, dr. Pirjevec, občni zbor sta počastila s svojo prisotnostjo še gg. univ. prof. dr. Aleš Ušeničnik ter prorektor dr. M. Slavič, ki so mu zborovalci že ob vstopu priredili burne ovacije. Ker je bil g. rektor, žal, zadržan, se je opravičil v daljšem pismu na predsednika, kjer je tudi izrazil občnemu zboru svoje simpatije. — Iz poročil tajnika in blagajnika, predvsem pa iz poročila predsednika smo mogli dobiti lepo sliko, kakšno delo je odbor od izrednega občnega zbora v maju pa do sedaj vršil in kakšno je danes stanje akcije. Poleg mnogih intervencij pri merodajnih faktorjih je bila poslana na najvišje mesto spomenica, ki so jo podpisale vse važnejše slovenske kulturne in gospodarske institucije (razen dveh: Narodne odbrane in Notarske zbornice), in kateri je bil priložen ves material za proučitev potrebe univ. knjižnice v Ljubljani. Danes je že tudi pri vladi zagotovljen kredit za zidavo biblioteko.

Vendar pa je upanje, da se bo z graditvijo stavbe lahko pričelo že naslednje leto. — Sledila je debata k poročilu, ki je bila vseskozi jako zanimiva in mestoma tudi jako živahna. Ta dan so slov. akademiki v besedi in v navdušenem soglasju izrazili svojo pripravljenost k delu za pozitivno slovenske interese in pokazali, da hočejo biti borbena mladina, ki bo reševala probleme, ki so nam neizogibno dani in preko katerih ne moremo. Tov. Cibic je s stvarnimi izvajanja še enkrat dokazal upravičenost zahteve našega naroda po zgraditvi knjižnice. Tov. Žebot Ciril, ki je govoril v imenu kat. akad. mladine, je pokazal problem knjižnice

Tov. Casar je pozval ono skupino akademikov, ki ima na jeziku vedno najradikalnejši program ter hoče po vzgledu fašistov ustvarjati čeprav s silo na naši univerzi »red«, česar jim seveda resnično narodno zavedna mladina nikdar ne bo dovolila, naj pribori naši univerzi kredite za knjižnico in kliniko, pa čeprav s silo. S simpatijo so zborovalci spremljali izvajanja tov. Škerlaka o poteku akcije prekmurskih akademikov za dosego popolne gimnazije v Murski Soboti ter izvajanja tov. Ilije, ki je h koncu predlagal, da se na univerzi priredi slovenski teden. Na predlog revizorjev je bil odbor soglasno razrešen s pohvalo. Nato so se vršile volitve novega odbora. Predlagana lista je bila izvoljena soglasno. Na predlog medicincev, ki so bili začeli vzporedno akcijo za zgraditev klinike v Ljubljani, je sprejel občni zbor še to

nalogo v svoj program, nakar je bila sprejeta tozadevna izprememba pravil. Akad. akcija za univ. knjižnico se odslej imenuje Akad. akcija za izpopolnitev univerze v Ljubljani.

»Slovenski teden«. Na zadnjem občnem zboru »Akad. akcije za izpopolnitev univerze« je bil z velikim navdušenjem soglasno sprejet predlog o »Slovenskem tednu«. Po zamisli predlagateljev naj bi se v tem tednu pozornost slušateljev ob primernih predavanjih obrnila od splošno-znanstvenih vprašanj na slovenska, velikemu številu nepoznana vprašanja. Slovenski akademik naj bi se zavedal, da nas svet zato tako malo pozna, ker se niti sami ne poznamo, da nas podcenjuje, ker se sami podcenjujemo, da je poleg izpitnih vprašanj še cela vrsta vprašanj, za Slovence važnih in še nerešenih, ki se jih pa akademik, ako ima v času univerzitetnega študija samo izpite pred očmi, tudi pozneje ne bo lotil. »Slovenski teden« naj bi nam vsem dopovedal, da so za gojitev sporta, plesa, zabav drugi krogi bolj poklicani, kakor pa akademik, da od akademika, ki se na teh poljih preveč udeje, večkrat na škodo poglobljenja svojega študija, narod nima bogve kaj pričakovati. Ta teden naj ovrže tisto nevarno krilatico, ki precej kroži po svetu: »Saj Slovenci nič nimajo«, ki jo mi v brezbriznosti in malodušnosti pustimo lepo pri miru, češ: »Saj Slovenci nič nimamo.« Konkretno naj nam dokaže, da smo Slovenci res visoko kulturni narod, vreden svoje univerze z univerzitetno knjižnico vred, da imamo na vseh znanstvenih poljih ljudi, ki so deležni v svetu veliko večjega slovesa, kakor pa doma. Odpre naj nam tudi pogled v slovensko znanstveno književnost, na katero smo tako malo ponosni. Sicer univerza vse to delo v hvalevredni meri vrši kot najvišji znanstveni zavod, toda v vrsti splošnih znanstvenih vprašanj se nam izgubljajo domača znanstvena vprašanja, v množici znanstvenikov drugih, večjih narodov se z domačimi med letom ne moremo podrobneje baviti in slovenska knjiga v vrsti mednarodnih predalov med letom ne more priti tako do izraza.

Obenem naj »slovenski teden« podkrepi zahtevo po univerzitetni knjižnici! Narod, ki se tako znanstveno udeje, je vreden popolne univerze, katere sestavni del je — knjižnica. Dal Bog, da bi bila tudi ta podkrepitev slovenskega akademika vredna!

Občni zbor DSFF. Za občni zbor DSFF je vladalo na univerzi letos izredno zanimanje. Vršil se je v petek, 7. decembra, bil prekinjen in se nadaljeval v petek, 14. t. m. Pri volitvah novega predsednika so bili predlagani trije kandidati. Dobili so: Poberaj 90 glasov, Verbič 76 glasov, Tavčar 42 glasov.

★

Pismo iz Zagreba. Že 30 let delujemo v Zagrebu hrvatski katoliški akademiki, organizirani v Hrvat. katol. akad. društvu »Domagoj«. Posebno aktivnost smo pokazali lansko leto na univerzi kot prvoborcei v borbi proti anacionalnemu marksizmu in drugim negativnim strujam v hrvatskem študentskem življenju. V Zagrebu obstoja danes močan katoliški pokret. Živahno delavnost razvijamo tudi v našem društvu, zlasti z rednimi društvenimi sestanki. Kot tak uživa naš »Domagoj« velik ugled in spoštovanje ne samo v krogu katol. študentov in pri njegovih prijateljih, temveč tudi v vsej študentski javnosti. Naj navedem le nekatere točke letošnjega delovnega programa. Na članskih sestankih bomo obravnavali: »Mednarodne vere naših študentov«, »Rooseveltov eksperiment«, »Korporativna ureditev družbe«, »Elementi, bit in vrednost racionalizma« i. dr. Zelo dobro uspeva izborna organizirani socialni tečaj, kjer predavajo dr. N. Kolarek, msgr. dr. Bakšič, dr. J. Ščetinač in dr. V. Deželič. Posebno pozornost posvečamo svojemu duhovnemu življenju, za kar skrbi naš duhovni vodja dr. Kolarek. Večkrat imamo društveno sv. mašo, mesečno prejmemo sv. obhajilo. Dne 9. oktobra in 11. decembra smo imeli duhovne vaje pri oo. jezuitih. Udejeujemo se tudi na karitativnem polju. Hrvatski akademiki nimamo v ta namen posebne Vincencijeve konference, toda Domagojci sami smo poskrbeli za svoje siromašne tovariše, jim pripravili dostojno življenje in možnost prebivanja in študiranja v Zagrebu.

Bravo darilo za Božič in Novo leto:

Za vsako roko primerno pero pri A. PRELOČ

Ljubljana Wolfova 1 vogal Marijin trg

Jabolka

zimsko, prvovrstna stalno na zalogi pri

Gospodarski zvezi

»Svetovni kongres dijaštva«

V dneh 29., 30. in 31. decembra se bo vršil v Bruslju »svetovni kongres dijaštva«, ki ga sklicuje »Svetovni dijaški komitee proti vojni in proti fašizmu«. Zaupniki tega komiteja po vsem svetu so pravkar prejeli obvestilo, da se kongres ne bo vršil, kakor je bilo prvotno napovedano, v Ženevi v Švici, temveč v Bruslju v Belgiji. Švicarski zvezni svet je namreč prepovedal, da bi se vršil ta kongres kjerkoli v Švici. Kadar nadvse gostoljubni švicarski zvezni svet sklene, da prepove svetovni kongres, tega gotovo ne stori zgolj zaradi senzacije in ne iz sovraštva do denarja, ki bi ga ti svetovni tujei prinesli v deželo.

Zakaj je torej, in to še vpricho danes v Ženevi tako mogočnega gospoda Litvinova izrekel prepoved kongresa. Komunistem je v izbiri svojih propagandnih sredstev nad vse iznajdljiv. Kako tudi ne bi bil, če pa stoji v službi kominterne po vsem svetu danes poldrug milijon dobro plačanih agitatorjev, špijonov pa tudi bogatih proletarskih voditeljev in ljudskih tribunov. Pa ves ta aparat še ni bil dovolj sposoben, da bi mogel v 17 letih zanetiti požar svetovne revolucije. Še celo več! Danes mora kominterna ugotavljati celo nazadovanje in ves ogromni v propagando investirani milijardni kapital je šel stoodstotno v izgubo že v celi vrsti dežel: v Avstriji, Nemčiji, Španiji itd.

Zato je bilo treba te račune popraviti in poskusiti izravnati pasivno bilanco. Po stari poti boja so dosegli le neuspehe. Zato so sklenili začeti boj z obstoječim družabnim redom v njem samem, v njegovih organizacijah in institucijah. Kaj je torej bolj naravnega, kakor da je kominterna izdala nalog za naskok na najrazličnejše organizacije, na kulturne, vzgojne, sportne in strokovne. Prišel je napad na svetovne PEN klube, na organizacije profesorjev, učiteljsva itd. In ker je končno tudi svetovno dijaštvo pomemben stan, ga je treba prav tako vključiti v mogočni obrambni sistem rdečega »proletariata«. Ker pa je treba vsakemu stanu nuditi druge vrste tolažbo in drugo sliko rdečega raja, zato pokažejo zmodernizirani sovjeti svetovni buržuaziji najrazkošnejše plese, kjer more to meščanstvo občudovati ob 17. ob-

letnici zmage proletariata nad »buržuji« vse sovjetsko komisarje in druge mogočnike v dragocenih salonskih oblekah in cilindrih. Zato mora istočasno nuditi španškemu rudarju revolucijo, ob kateri previdni rdeči hujškači pravočasno izginejo v sijajna zabavišča francoske riviere, nesrečno delavstvo pa prepuste žandarjem in vojaštvu.

Popolnoma naravno je zato, da danes kominterna prodaja svetovnemu dijaštvu to, za kar se že samo navdušuje: za boj proti vojni in fašizmu.

Od letošnje pomladi dalje že ustanavlja kominterna ob tihi podpori francoske lože na vseh univerzah sveta tako zvano antifašistično fronto.

Vse te posamezne enotne fronte je treba potem povezati v večje državne in meddržavne fronte, vse te pa v »svetovno fronto študentov proti vojni in fašizmu«. Da se ta svetovna fronta ustvari, zato je pa potreben svetovni kongres dijaštva, ki se bo vršil kot smo zgoraj omenili zadnje dni meseca decembra v Bruslju.

Zdaj lahko jasno vidimo, zakaj si je švicarski zvezni svet drznil prepovedati tako nedolžni kongres s tako človekoljubnimi nameni. Saj so zaupniki komiteja dobili navodilo, da naj sedaj razkriče Švico, ki je kominterna prepovedala vršiti njeno »mirovno« propagando na svojih tleh, kot »povzročitelja vojne na delu« istočasno, ko rdeči mogotci doma prinašajo v deželo smrtni mir s krvavimi morijami ljudskih množic in istočasno, ko rdeči generali mrzlično oborožujejo rdečo armado, ne da bi prinesli nesrečnemu ljudstvu mir, temveč da se z groznim nasiljem obdrže sami na površju. Program kongresa je sledeč:

1. Udeležba dijaštva na socialnem življenju (položaj, vloga, borba) s koreferati iz Nemčije, Francije, Anglije, Amerike, Španije, Rusije in kolonij.
2. Militarizacija študirajoče mladine.
3. Kriza kulture.
4. Materialni položaj dijaštva itd. In končno volitve svetovnega komiteja (kjer upamo, da bo za našega poročevalca ostalo eno mesto rezervirano).

Uradni list češkoslovaške republike je objavil razpust »Zveze proletarskih brezbožnikov«, ki je imela svoj sedež v Pragi. S tem so razpuščene tudi vse podružnice te zveze na češkoslovaškem ozemlju. Češkoslovaška vlada je znana po svoji širokogrudnosti in svobodoljubnosti. Ako je kljub temu razpustila to zvezo, je pač storila to, ker je spoznala njeno nevarnost za notranji red, državo in evr. civilizacijo.

V Franciji je proletarska zveza brezbožnikov sklenila na svojem kongresu, ki se ga je udeležilo 200 delegatov, ustanoviti poseben protiverski zavod za vzgojo brezbožnih agitatorjev. Kongres je hkrati stavil sledeče zahteve: Stiki z Rimom naj se ukinejo, vse kongregacije naj se razpuste, njihovo premoženje naj se konfis-

Vesele božične praznike in blagostrojeno novo leto žel!

ANTON SFILIGOJ

trgovina s pisarnišk. potrebščinami in devocionalijami
Ljubljana, Sv. Petra c. 2

Najboljše

pecivo in slaščice

po najnižjih cenah nudi

PEKARNA IN SLAŠČICARNA

FR. DOLINAR

PRED ŠKOFIJO - POLJANSKA C.

Knjige in revije

O Vebrovi »Knjigi o Bogu« prinaša decemberski »Franjevački Vijesnik« obširno, doslej najizčrpnejše poročilo v hrvatskih listih. Poročilo je napisal docent na ljubljanski univerzi dr. St. Gogala, prevel in uvod mu je napisal R. D. Avtor dodaja poročilu mnogo lastnih misli o delu. Zlasti pa je njegova zasluga, da je to največje Vebrovo delo predstavil hrvatski kulturni javnosti.

Dr. A. Ušeničnik: *Knjiga načel*. Poleg »Socialnega vprašanja« istega avtorja brez dvoma najboljša publikacija v zbirki »Naša pota«. Zlasti pa je kot »nekaj smernic katoliškemu dijaštvu« zelo važna, ker obravnava pač najosnovnejša izmed vseh vprašanj. — Zvezek prvi »Knjige načel« razmotriva načela o načelih. Tako nam uvod odgovarja na vprašanja, kaj so načela, pomen načel in odkod moč načel. V poglavjih I—VII avtor najprej analizira in fundira sedmero načel, nato pa izvede iz njih po troje imperativov. Ušeničnik je v obojem, tako v teoretičnem razglabljanju kot v postavljanju življenjskih vodil, odličen. Knjigo posebej odlikuje še krasen slog in pa obilica citatov iz filozofije, literature itd. Dotika se mimogrede tudi mnogih aktualnih vprašanj. Knjiga po svoji toplini čitatelja povsem zajame. Cena za dijake 4 Din, za druge 8 Din.

Obzornik

cira, verski pouk naj se ukine, sovjetski režim v Rusiji naj se štiti proti napadom papeža in Cerkve. — Na tem primeru se jasno vidi, da imajo brezbožniki, loža in komunisti skupno fronto proti Rimu.

Catholic Truth Society (Družba za razširjanje katoliške resnice) je praznovala 4. novembra 50 letnico svojega obstoja. Družba skrbi za tisk in razširjanje verskih brošur in listov in je brez dvoma največja organizacija te vrste v Angliji. Samo v zadnjem letu je razpečala 1.300.000 brošur in 21.000 knjig. V deželi, kjer ima tisk bolj kot kje drugje vpliv na javno mnenje, je delo družbe velike važnosti zlasti glede na svoj vpliv na nekatoliško ljudstvo. Ob priliki 50 letnice je podelil sveti oče družbi svoj poseben blagoslov.

Pridobivajte nam nove naročnike!

Zimske maje in hlače

nogavice, rokavice, srajce, kravate, žepne robce, modne in sportne potrebščine itd. po

najnižji ceni

pri trvdki

**JOSIP PETELINC
LJUBLJANA**

ZA VODO (blizu Prešernovega spomenika)

Akademiki 10% popust!